

Úti beszámoló az UEMS Foglalkozás-egészségügyi tagozatának 2018 első féléves találkozásáról

Az UEMS az orvosi társaságok európai szintű, független képviselője, mely idén nyáron ünnepelte fennállásának hatvanadik évfordulóját. Az UEMS Foglalkozás-egészségügyi tagozata (UEMS-OM) 1997-ben alakult, aktívan képviseli a szakma érdekeit. A Tagozat évente kétszer ülésezik, változó helyszínen. Elnöke *Alenka Škerjanc* (Szlovénia), titkára 2017-től *Kudász Ferenc*.

Üzemlátogatás

Az ülést megelőző nap az Oslói Operaházba látogattunk, mely egy norvég építész tervei alapján 2008-ban készült el. A víz melletti épület lankásan emelkedik, így a teteje besétálható, így szervesen kapcsolódik az előtte elterülő térrel. Az Opera kulcsszereplő abban, ahogy az egykori, rosszhírű rakodópart a város kulturális központjává válik. A három színpaddal rendelkező házban évente ~500 előadást adnak, mely fele-fele arányban opera és balett. A kívül beton-üveg, belül tölgyfa épületben a színpadi és az üzemi tömb úgy lett kialakítva, hogy az átjárás akadálytalan legyen, de az évente 20-30 új díszlet készítése ne zavarja az előadásokat és próbákat. A raktár tíz kilométernyire fekszik a városban. A díszletkészítők éppen az új Hamlet előadás látványtervét valósították meg, a tehermozgatáshoz például gépesített darurendszer áll rendelkezésre. A jelmezkészítőknek állítható speciális székei és varrógépeik, illetve direkt textilnyomtatójuk van. A színpad Norvégia legnagyobb hidraulikus rendszere, így gyorsan alakítható (mint itthon a Nemzeti Színház). Úgy tervezték meg az előadóteret, hogy itt van a világ operái között a leghosszabb lecsengési idő. Ez az „északi és romantikus” hangzás nem függ attól, hogy hányan ülnek a nézőtéren. A székekben kijelző van, melyen az előadás során olvasható a libretto. 56 kóristát, 65 táncost, 9 énekes és 101 zenészt foglalkoztatnak.

Ezt követően a munkavédelmi felügyelet helyi irodájába mentünk, ahol vendéglátónk, Tor Erik Danielsen elmondta, hogy az Operaház foglalkozás-egészségügyi ellátását nemrég kiszervezték, így az orvosi vizsgálatok házon kívül történnek. A bejárásokat a nővérek végzik. Ők egyébként jellemzően nem kapnak szervezett foglalkozás-egészségügyi kiképzést. A következő kérdések kaptak eddig kiemelt figyelmet: zaj, kézi tehermozgatás, ergonómiai és pszichoszociális tényezők, a produkció és a munkavédelem közötti konfliktusok (pl. füstgép okozta asztma) illetve a karkedvezményes nyugdíj. Megtudtuk, hogy a munkavédelmi felügyelet központja az ország közepén, Trondheimben van, a területi egységek 650 felügyelőt alkalmaznak, melyből csak hat orvos (utóbbinak csak a fele főállású). Évente 17 ezer kockázat alapú vizsgálatot folytatnak le. A munkavédelmi felügyeletet ki lehet hívni, hogy adjon (ingyenes) munkavédelmi tanácsot.

A napot az Operaház teraszán vacsorával fejeztük be. Miközben a fehér éjszakában odabent ment az előadás, a kívül maradtak az épület tetején hatalmas kivetítőkön követhették nyomon a Hattyúk tavát. Az előadás végén a tánckar, tapsvihár közepette, a tetőre is kijött meghajolni.

A szombati ülésen a Szekció elnöke köszöntötte a résztvevőket (22 fő) és bemutatta az új küldötteket. A *Marit Hermansen*, a norvég orvosi egyesület elnöke videóüzenetben üdvözölte a szekcióülést.

A norvég foglalkozás-egészségügy

Ingrid Sivesind Mehlum, a Norvég Munkaegészségügyi Intézet (STAMI) főorvosa ismertette a foglalkozás-egészségügy rendszerét Norvégiában. Ennek alapja, hogy a magas kockázatú cégeknek kötelező (a többieknek választható) foglalkozás-egészségügyi szolgáltatást

biztosítani a dolgozóiknak. Ez nyolcvan cégnél közel másfél millió munkavállaló jelent, mely a norvég munkaerő fele. Jelenleg 250 szolgálat működik az országban, az erre szóló, 2010 óta kötelező akkreditációt a munkavédelmi felügyelet adja, ingyenesen. Mindez nem a szolgáltatás minőségének ellenőrzését jelenti, hanem ilyenkor az előírt feltételek (szakképzett orvos, minőségbiztosítás rendszer) meglétét vizsgálják. A STAMI mellett foglalkozás-egészségügyi osztályok működnek a négy egyetemi és egy regionális kórházban is. Az ő feladatuk a foglalkozási betegségek kivizsgálása és a kártérítési ügyek teendői. Röviden ismertette az új stratégiába, melynek egyik javaslat az volt, hogy legyen több a megelőzési és kevesebb mellékes szolgáltatás.

Tor Erik Danielsen elmondta, hogy a reformok miatt az 1990-es években évi 20-80 fő szerzett foglalkozás-egészségügyi szakképesítést, ez jelenleg évi 3-7 főre esett vissza. Becslések szerint az ellátások egyharmadát foglalkozás-orvostani képzés nélküli orvos adja. 2019-ben indul a gyorsabb, megújult képzési rend, melytől a szakorvosok számának emelkedését várják. A foglalkozás-orvostani képzésben nincsen középső, „közös” alapozó rész. Így az egyéves kórházi és féléves körzeti alapképzést rögtön a szakma-specifikus 120 kompetenciát megcélzó időszak követi. Elhangzott még, hogy Norvégiában a munkáltató közvetlen fizeti a szolgálatot, továbbá, hogy a tengeri szénhidrogén kitermelési ágazat külön munkavédelmi szabályozás alatt áll.

Tagozati ügyek

Apró módosításokkal elfogadásra került az ősszel Leuvenben megrendezett ülés jegyzőkönyve (l. korábbi beszámoló).

UEMS központ

Bernard Maillet, az UEMS ernyőszervezet kincstárnoka röviden ismertette az UEMS felépítését és szerepét, illetve beszámolt a legfrissebb fejleményekről. Az UEMS európai ügyekbe való beleszólását a szakképzéseket taglaló, úgynevezett 5-ös melléklettel, a Munkaidő Irányelvvel (utóbbiban a tagozat jelentős szerepet vállalt) és az egészségügyet érintő szubszidiaritással szemléltette. Elmondása szerint még annak is meg van az esélye, hogy jelen formájában megszűnik az Európai Bizottság Egészségügyi Főigazgatósága (DG SANTÉ). Végezetül beszámolt a legutóbbi, marrákési ülés eredményeiről: újabb szakmák európai képzési követelményeinek (ETR) elfogadása történt meg. Jogszabályi indokok miatt elkerülhetetlen az átállás a központi számlavezetésre, így a tagozati számlák megszűnnek. Az UEMS központi adminisztrációs díjat akar bevezetni az egyes tagozatok felé, s megtárgyalták ennek lehetőségeit (pl. forgalomarányos vagy egységes díjszabás).

Konferencia beszámolók

Tom O'Connel, ír küldött elmondta, hogy nagy kihívás volt a 1,8 millió eurós költségvetésű dublini ICOH konferencia megrendezése. A sikerek között a szakminiszteri megnyitót, a munkahelyi bejárásokat, a jelentős nem-európai részvételt említette. A tagozatból odalátogatókat megdöbbenetted, hogy Európán kívül még mindig mennyi új szilikózis és azbeszt okozta betegség van.

Honlap

A Szekció honlapját támadás érte, de a honlapot kezelő dán küldöttnek sikerült mindent helyreállítani.

Foglalkozási betegségek állásfoglalás

Véglegesítés után a gyűlés elfogadta a foglalkozási betegségekkel foglalkozó korábbi munkacsoport által készített szöveget, s döntött ennek az UEMS Tanácsa elé történő felterjesztésről. Az állásfoglalás már olvasható a Tagozat oldalán.

<http://www.uems-occupationalmedicine.org/sites/default/files/Documents/Other reports/statement on the prevention of occupational diseases uems-om final.pdf>

Tagországi információs oldalak

A Tagozat honlapján az egyes tagországokról szóló oldalak egységesebb adattartalma, a jobb összehasonlíthatóság és az ebből származó tanulságok miatt *Theodore Bazas*, görög küldött új „úrlapot” javasolt. Többek szerint a javasolt adatok bizonyos része nem lesz beszerezhető, illetve túlzottan hosszú a minta. A javaslattevő kolléga a visszajelzések alapján ősszel módosított anyagot fog előterjeszteni.

Együttműködések

A munkaegészségügyi iskolákat tömörítő EASOM-nak új vezetőtestülete van, amely a nyáron Zágrábban ülészik.

Az európai szakszervezeti szövetség intézete (ETUI) szerint a szociális partnerek nem elégedettek a munkavédelem helyzetével, illetve a foglalkozási betegségek elismertségével Európában. Felmerült, hogy a Tagozat vegye fel a kapcsolatot a munkáltatói szövetséggel is.

Bemutatkozott *Johannes Kallio*, az európai junior orvosi szövetség (EJD) új küldöttje. A társaság ~300.000 fiatal orvoskollégát tömörít, s nagyon aktív honlapjuk van.

Együttműködés az Európai Munkavédelmi Ügynökséggel (EU-OSHA)

Simon Bulterys elmondta, hogy a Tagozat ismét csatlakozott az Ügynökség tavasszal indított új „Egészséges Munkahelyek Kampányához”, mely most a veszélyes anyagokról szól. Én röviden bemutattam a kampányt, a hozzá tartozó oldalt, kiemelve azt, hogy milyen gyakorlati felhasználási lehetőségei vannak ezen anyagoknak a foglalkozás-egészségügyi orvosok mindennapi tevékenységében.

Új munkacsoportok alakítása

Az illetékes kollégák röviden előterjesztették a javasolt munkacsoportokat, majd a társaság ezeken belül folytatta a munkát.

1. munkacsoport: Európai foglalkozás-orvostani szakvizsga

A munkacsoport a korábban megkezdett úton halad előre: most kérdőíveket fejlesztenek és összeállítják az ajánlott irodalmat, majd az év végére próbavizsgákat szerveznek (angol nyelven, Brüsszelben). Várják a szakorvosképzésben résztvevők aktív közreműködését, szakorvosjelöltek jelentkezését a vizsgára. Az tíz alcsoportot hoztak létre az egyes témakörök mentén.

2. munkacsoport: Szakmai érdekek képviselése

Az ülés előtt körbeküldött ismertető alapján *Theodore Bazas* felvázolta, hogy munkacsoport célja a politikai döntéshozók meggyőzése. Ehhez a bevált gyakorlatok párokban való áttekintését, a nemzeti társaságoknak kommunikációs stratégiai útmutatók kidolgozását javasolja. Első lépésben a témák és a célcsoportok mátrixából ki kell választani a legfontosabbakat. A megbeszélésen szembesültünk az európai országokban is észlelhető a nagyfokú szemléletbeli és politikai különbséggel (Észak vs. Dél, Kelet vs. Nyugat). Különösen aggasztóak az olyan kezdeményezések, melyekben a politikusok nem szakorvosoknak is teljes szakmai jogosultságot készülnek adni.

3. munkacsoport: Minőség a foglalkozás-egészségügyi szolgálatokban

A csoport első megbeszélésén leszögezték, hogy a szolgálatok értéket adnak az ellátott cégeknek, de a szakorvosok hiánya és költségessége, a feladatok delegálhatóságát hívja elő. Előbbiek miatt is szükséges a jó csapatmunka.

Tagozati pénzügyek

Kincstárnokunk, *Simon Bulterys* ismertette az eddigi tagországi tagdíjbefizetéseket, kiemelve, hogy az összeghez képest rengeteg munka azokat bizonyos tagországoktól begyűjteni. A jelenlegi tagozati egyenleg 1712 Euró. Várható többletkiadások az európai vizsgáztatás és az UEMS központ által bevezetett adminisztrációs díj, mely a tagdíjbevétel emelését indokolja. Az UEMS szerint tagországonként egy szavazati jog jár, miközben van olyan tagország mely kettő (tudományos és érdekképviselői társaság), mások csak egy küldöttel vesznek részt a tagozati üléseken. A következő tagdíjfizetési lehetőségek közül választottunk: országonként 300 Euró vagy küldötenként 250 Euró. A mostani szavazás megerősítette a helsinki találkozó eredményét: országonként 300 Euró a tagdíj, melyről a hivatalos tájékoztatást és bekérést azóta minden nemzeti társaság megkapta.

Továbbiak

A küldöttek tájékoztatást adtak az általuk ismert közeljövőben zajló nemzetközi továbbképzési eseményekről, konferenciákról.

A következő tagozati ülés helyszíne az EU-OSHA székhelye lesz Bilbaóban. Időpontja végül november 9-10-e lett. A tervek szerint 2019-ben először az Azori-szigetekre (május 31–június 1.), majd Lódz-ba (szeptember 27–29.) hívják össze a tagozati ülést.

A Tagozat is meghívást kapott, hogy küldjön tagokat az UEMS új multidiszciplináris közös bizottságába (MJC Adolescent medicine), mely a serdülők orvoslásával foglalkozik.

Beszámoltam az UEMS 60. születésnapja kapcsán történt adatgyűjtésről, mely révén a Tagozat eddigi küldöttei és elért eredményei is megjelennek a központi emléktárban.

Megismertük az Európai Orvostársaságok (EMO) legutóbbi állásfoglalását, melyben kihangsúlyozzák az orvos szerepét a kórismealkotásban, gyógyításban és multidiszciplináris csapatok koordinációjában. Mindez értelmezhető a foglalkozás-egészségügyi orvosok és a munkavédelem viszonylatában is.

Az Oslói-öbölre néző, hangulatos, hegyi vendéglőben látott minket vendégül vacsorára a norvég társaság. *Tone Eriksen* elnök asszony hozta a hírt, hogy a kormánynak készített helyzetjelentés kedvező hatással lehet a norvég foglalkozás-egészségügy fejlesztésére.

Vasárnap városnézésen ismerhettük meg a főváros nevezetességeit, s látogathattunk el a viking hajók múzeumba.

A találkozó anyagai, előadásai letölthetőek az UEMS honlapjáról (<http://www.uems-occupationalmedicine.org/node/119>).

A találkozón való részvételemhez a MÜTT-től anyagi támogatást nem kaptam.

dr. Kudász Ferenc

magyar küldött

UEMS-OM titkár

Tel: (1)-4593086